

Domstoladministrasjonen

postmottak@domstoladministrasjonen.no

DAs saksnummer: 201300610

**JURIST
FORBUNDET**

DOMMERFORENINGEN

Juristenes Hus
Kristian Augusts gate 9
0164 Oslo

T: 22 03 50 50
E: juristforbundet-post@jus.no
W: www.juristforbundet.no

Oslo, 6. januar 2014

HØRINGSUTTAELSE: FREMTIDIGE KOMPETANSELØP I DOMSTOLENE

Dommerforeningen viser til Domstoladministrasjonens høringsbrev 31. oktober 2013, med utsatt frist for uttalelse.

Arbeidet med kompetanserelaterte spørsmål har de senere år vært et høyt prioritert område for Dommerforeningen. Medlemmer av styret har deltatt i arbeidsgruppen for vurdering av studiepermisjonsordningen (Arbeidsgruppen) og i prosjektgruppen for Kompetanseløpet for dommere i de alminnelige domstoler (Prosjektgruppen). Styrets arbeid og prioriteringer har vært drøftet blant annet i møter med foreningens representantskap, senest i oktober 2013. I referatet fra representantskapsmøtet 22. oktober 2013 heter det blant annet:

"Representantskapet ga styret honnør for vel utført arbeid vedrørende kompetansearbeidet i domstolene/studiepermisjonsordningen. Representantskapet ga sin støtte til foreningens syn og argumenter som fremkommer i de to ovennevnte rapportene. Styret ble bedt om å sende ut rapportene til samtlige medlemmer. Representantskapets medlemmer vil sørge for at medlemmene i egen domstol blir gjort oppmerksom på høringene som vil bli sendt ut fra Domstoladministrasjonen i nær fremtid."

Dommerforeningen legger generelt stor vekt på forankring av sine synspunkter og prioriteringer blant medlemmene. I de spørsmål som nærværende sak gjelder, har styret fått bred tilslutning til sine grunnleggende synspunkter. Det vises i denne forbindelse også til høringsuttalelser fra dommerne i Oslo tingrett, Gulating lagmannsrett, Stavanger tingrett, Sør-Trøndelag tingrett og Gjøvik tingrett. Vi viser videre til høringsuttalelsene fra Borgarting lagmannsrett og Gulating lagmannsrett v/førstelagmennene.

I uttalelsene er det tatt opp problemstillinger som ikke direkte gjelder de konkrete forslag i Domstoladministrasjonens føringer og prioriteringer i fremtidige kompetanseløp, men gjelder grunnleggende spørsmål for kompetansevirksomheten i

domstolene. Dette gjelder for det første **fordelingen av kompetansemidlene** mellom dommerne og de øvrige domstolansatte, og for det andre **organiseringen av kompetansearbeidet**.

Når det gjelder organiseringen av kompetansearbeidet, vil Dommerforeningen i nær fremtid ta opp problemstillingen med Domstoladministrasjonen som egen sak. Kjernen i de synspunkter som fremkommer i blant annet høringsuttalelsene fra dommerne i Oslo tingrett, Stavanger tingrett og Gulating lagmannsrett om dommernes innflytelse på egen kompetanseutvikling, har etter vår erfaring bred tilslutning i dommerkorpset. Etter vår oppfatning må det – uavhengig av arbeidet med kompetanseløpene – foretas endringer i organiseringen av dommernes kompetanseutvikling, som sikrer at dommernes innflytelse er i samsvar med internasjonale standarder og anbefalinger.

Det er naturlig at endringer som nevnt knyttes til en bred evaluering av dagens organisering av kompetansevirksomheten.

Når det gjelder fordelingen av kompetansemidlene, viser vi til at Prosjektgruppen påpeker i rapporten på side 5 at en lav andel av de samlede midler som avsettes til kompetansetiltak i domstolene, faktisk og reelt kommer dommerne til gode. Dette er Dommerforeningen enig i. Det er god grunn til å reise spørsmål ved om de prioriteringer som til nå er foretatt av Domstoladministrasjonen/Kompetanseenheten vedrørende ressursbruken, i tilstrekkelig grad hensyntar domstolenes kjernevirksomhet – den dømmende virksomhet. Dette gjelder både fordelingen av midler mellom ulike grupper, og i hvilken utstrekning de ulike kompetansetiltak er tilstrekkelig målrettet ut fra hensynet til domstolenes behov.

Vi vil i denne forbindelse påpeke at det etter vår erfaring har vist seg svært vanskelig å få fullgod oversikt over ressursbruken på kompetanseområdet, særlig med hensyn til fordelingen mellom de ulike grupper ansatte. En slik oversikt er tvingende nødvendig for fremtiden for å kunne evaluere om de prioriteringer som blir vedtatt for de respektive kompetanseløp, blir fulgt. Ved en endret organisering av dommernes kompetanseutvikling, jf ovenfor, vil for øvrig en separat budsjettmessig behandling være en naturlig konsekvens.

Når det gjelder **det fremtidige kompetanseløp** for dommere, slutter Dommerforeningen seg i all hovedsak til de vurderinger og anbefalinger som fremgår av rapporten fra Prosjektgruppen av 1. juli 2013. Vi vil særlig understreke følgende:

- Kompetanseløpet for dommere må ta utgangspunkt i den form for dommerrekruttering vi har i Norge, hvor embetsdommere på

utnevningstidspunktet gjennomgående har lang bakgrunn fra ulike juriststillinger, og forutsettes å ha tilstrekkelig faglig grunnlag for rollen som generalistdommer. Det må da være et sentralt element i kompetanseløpet for dommere å utvikle **dommerhåndverket/dommerrollen**.

- I introduksjonsfasen bør Startkursene i hovedsak videreføres, men innhold og form for startopplæringen må være gjenstand for kontinuerlig evaluering og utvikling.
- Også i videreutviklingsfasen må dommerhåndverket ha en sentral plass i kompetansearbeidet.
- Når det gjelder behovet for oppdatering av kunnskaper innenfor ulike fagområder, bør dommeren gis anledning til å delta på juridiske fagkurs i regi av JUS. Slik oppdatering bør også kunne dekkes gjennom regionale og lokale tiltak, såfremt oppdateringen gjennomføres av særlig faglig kompetente forelesere. Dette for å sikre at opplæringen er tilfredsstillende og kvalitativt lik for samtlige dommere. DAs oppgave bør være å tilrettelegge for slike tiltak.
- Dommerne må ha en **avgjørende** rolle ved utformingen og gjennomføringen av kompetansetiltak. Frikjøp må i denne forbindelse benyttes i større utstrekning enn i dag. Dommerforeningen vil komme tilbake til organiseringen av kompetansearbeidet i domstolene som egen sak, jf ovenfor.
- Dommerne har **plikt** til å vedlikeholde og forbedre sine faglige kunnskaper og ferdigheter. Oppfyllelse av denne plikt fordrer imidlertid at det settes av **tilstrekkelig tid** i den enkelte domstol til kompetansetiltak. Dette er i første rekke et **lederansvar**, men om nødvendig også et ansvar for dommerfellesskapet i den enkelte domstol. Hensynet til saksavviklingen kan ikke anvendes som begrunnelse for ikke å avsette tid til kompetansetiltak.

Når det gjelder en fremtidig **studiepermisjonsordning**, slutter Dommerforeningen seg til synspunktene og konklusjonene fra dommermedlemmene i rapporten fra Arbeidsgruppen 13. mai 2013. Som også påpekt i flere høringsuttalelser er det viktig at ordningen allerede fra oppstarten får en varighet på to måneder. Dette vil gi rimelig mulighet for faglig fordypning, og – som påpekt av førstelagmannen i Gulating – gi et tydelig signal om verdien av ordningen og at man mener alvor med innføringen. Det må videre arbeides målrettet med å skaffe tilstrekkelige budsjettmidler til å innføre den tredje studiepermisjonsmåneden så snart som mulig.

En studiepermisjonsordning etter modell av Høyesteretts ordning, vil etter vårt syn være en hjørnestein i et fremtidig kompetanseløp for dommere.

Vi vil i denne forbindelse peke på at vår ordning med generalistdommere og alminnelige domstoler nå er under et ikke ubetydelig press. Utredning av ulike former for spesialdomstoler er på den politiske agenda, jf særlig Sundvollen-erklæringen.

Begrunnelsen for ønsket om utredning av spesialdomstoler er, i alle fall delvis, påstander fra ulike hold om at dommerne ikke har tilstrekkelig kompetanse på de aktuelle områder (herunder i saker vedrørende barn og ungdom, skattesaker og større forretningsjuridiske saker). I hvilken utstrekning kritikken mot kompetansen i de alminnelige domstoler er berettiget, er en diskusjon vi ikke skal gå inn i her. Etter Dommerforeningens syn vil det uansett være et gunstig tidspunkt å tilkjenne – særlig overfor det politiske miljø – at det fremover vil bli satset betydelig og målrettet på kompetanseutvikling for dommerne. En satsing som understøtter en eventuell utvikling mot moderat spesialisering i domstolene, antas i denne sammenheng å være spesielt viktig. Etter vårt syn vil en studiepermisjonsordning som nevnt ovenfor være det viktigste elementet i en slik satsing.

Avslutningsvis vil vi peke på viktigheten av midlene til kompetansetiltak i domstolene ikke blir en salderingspost, heller ikke i en situasjon hvor budsjettene reduseres. Domstolenes plikt til å sørge for at dommerne og øvrige domstolansatte opprettholder og utvikler sin kompetanse, står etter vårt syn ikke tilbake for plikten til å behandle løpende saker på en kompetent og effektiv måte. Dette må gjenspeiles i de overordnede budsjettmessige prioriteringer som foretas av Domstoladministrasjonens styre.

En konsekvens av slike prioriteringer vil være at saksbehandlingstiden, i alle fall i en periode, vil kunne øke noe. Dette vil i tilfelle være en konsekvens av at domstolene er underfinansiert i forhold til oppgavene og de mål som er fastsatt av politiske myndigheter. Domstoladministrasjonen og domstolenes oppgave må her være å synliggjøre dette, ikke å bidra til å tildekke den faktiske situasjonen ved å nedprioritere nødvendig kompetanseoppbygging "for å holde hjulene i gang".

Med vennlig hilsen
Den norske Dommerforening

Håvard Holm
leder